

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 72.583/1
van 27 februari 2023

over

een voorontwerp van decreet ‘over leersteun’

Op 22 november 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘over leersteun’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 februari 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 februari 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt, met ingang van het schooljaar 2023-24 (artikel 193 van het voorontwerp), een nieuw juridisch kader vast te leggen voor de ondersteuning van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, meer bepaald voor kinderen voor wie de basiszorg en verhoogde zorg in het kader van het zorgcontinuüm onvoldoende zijn. Het voorontwerp legt de basis voor het zogenaamde leersteunmodel dat in de plaats komt van het ondersteuningsmodel dat werd ingevoerd door het decreet van 21 maart 2014 ‘betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften’ (M-decreet).

2.2. Hoofdstukken 1 en 2 van het voorontwerp bevatten een aantal inleidende bepalingen en definities.

2.3. De kern van de ontworpen regeling, vervat in hoofdstuk 3 van het voorontwerp, vormt de oprichting van leersteuncentra als aparte instellingen waar de nodige expertise om leersteun te verlenen wordt gebundeld.

Leersteun wordt verleend aan en in scholen van het gewoon onderwijs, specifiek aan leerlingen met een zogenaamd GC-verslag, IAC-verslag en, in het secundair onderwijs, een OV4-verslag.

In de ontworpen regeling worden de opdrachten (artikelen 6 en 7) en de expertise (artikel 8) van de leersteuncentra bepaald evenals de werkingsprincipes zowel op het niveau van de school voor gewoon onderwijs als op het niveau van de leersteuntrajecten (artikelen 10 tot 18).

Voorts wordt de organisatie van het leersteuncentrumlandschap geregeld (artikelen 19 tot 26), waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen, enerzijds, leersteuncentra die algemene leersteun bieden en die als zelfstandige instelling kunnen opereren (artikel 19, § 1, en 20, § 1) en, anderzijds, specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7 die specifieke leersteun bieden en steeds verbonden zijn aan een school voor buitengewoon onderwijs (artikel 19, § 2, en 20, § 1). Tevens wordt onder meer het maximaal aantal gewone leercentra, verdeeld per net, bepaald (artikel 19, § 1) en wordt de Vlaamse Regering gemachtigd te bepalen waar en door wie de gewone leersteuncentra en specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7 worden opgericht, na het sluiten van een protocol met het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten (artikel 21).

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van decreet wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Vervolgens worden ook de erkennings-, subsidiërings- en financieringsvoorwaarden voor de leersteuncentra geregeld (artikelen 27 tot 56), en wordt eveneens bepaald op welke wijze de leersteuncentra persoonsgegevens verwerken (artikelen 57 en 58).

Ten slotte wordt in dit hoofdstuk ook de monitoring van de ontworpen regeling bepaald (artikel 59, §§ 1 en 2) alsook de oprichting van een onafhankelijke commissie die de opdracht heeft om uiterlijk op 30 juni 2024 een advies te formuleren over de evolutie naar inclusief onderwijs en de rol van gewoon en buitengewoon onderwijs (artikel 59, § 3).

2.4. Naast de autonome regeling vervat in hoofdstuk 3, bevat hoofdstuk 4 van het voorontwerp bepalingen tot wijziging van diverse andere decreten, hoofdzakelijk om deze in overeenstemming te brengen met het leersteunmodel dat het voorontwerp beoogt in te voeren en om dit model verder uit te werken.

Zo strekken de afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk 4 van het voorontwerp respectievelijk tot wijziging van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991 (artikelen 60 tot 72) en het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991 (artikelen 73 tot 86). Daarbij wordt voor de leerondersteuners een apart ambt van leerondersteunend personeel in het leven geroepen. Een aantal van de ontworpen wijzigingen beogen om bestaande bepalingen uit te breiden tot de leerondersteuners, zoals bijvoorbeeld inzake taalkennisvereiste en evaluatie. Andere ontworpen wijzigingen beogen van de bestaande bepalingen af te wijken² of om specifieke bepalingen voor de leerondersteuners vast te stellen. Er wordt ook een specifieke regeling opgenomen voor de overgang van personeelsleden die vandaag een betrekking van ondersteuner uitoefenen naar een ambt van het leerondersteunend personeel in een leersteuncentrum op 1 september 2023.³

Afdeling 3 strekt tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 ‘tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs’ (artikel 87 tot 88).

Afdeling 4 bevat de aanpassingen aan het leersteunmodel in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 (artikelen 89 tot artikel 122), terwijl afdeling 5 nog wijzigingen aanbrengt in het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap’ (artikelen 123 tot 126).

Afdeling 6 integreert vervolgens de leersteuncentra in het bestaande systeem van kwaliteitsbewaking, leerlingenbegeleiding en kwaliteitstoezicht. Daartoe worden verschillende inhoudelijke en technische wijzigingen aangebracht in het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’ (artikelen 127 tot 143).

Afdeling 7 betreft de aanpassingen aan het leersteunmodel in de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 (artikelen 144 tot artikel 184), terwijl afdeling 8 een aantal

² Zie bijvoorbeeld inzake de verplichting van vacantverklaring (artikelen 63 en 77 van het voorontwerp).

³ Zie de artikelen 70 tot 72 en 84 tot 86 van het voorontwerp.

bepalingen opheft in het decreet van 21 maart 2014 ‘betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften’ (artikel 185).

Afdeling 9 strekt ten slotte tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 ‘betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding’ (artikelen 186 tot 192). Daarbij wordt onder meer in bijkomende omkaderingsmiddelen voorzien voor de leersteuncentra voor anderstalige nieuwkomers en Oekraïense vluchtelingen die aan bepaalde voorwaarden voldoen (artikel 191).

2.5. Het aan te nemen decreet treedt in werking op 1 september 2023, behalve een aantal bepalingen die specifiek betrekking hebben op de opstart van het leersteunmodel waaraan uitwerking wordt gegeven met ingang van 1 februari 2023 en de regeling inzake de nascholingsmiddelen die slechts in werking zal treden op 1 januari 2024 (artikel 193).

VORMVEREISTEN

3. Het voorontwerp bevat bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen.⁴

Bij de adviesaanvraag is advies nr. 2022/072 gevoegd dat de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) op 6 september 2022 over het voorontwerp heeft uitgebracht.

Het staat de Vlaamse overheid vrij een eigen toezichthoudende autoriteit op te richten met de adviesbevoegdheden vervat in artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming⁵ (AVG).⁶ Artikel 51, lid 3, AVG bepaalt evenwel dat wanneer er in een lidstaat meer dan één toezichthoudende autoriteit is gevestigd, die lidstaat de toezichthoudende autoriteit aanwijst die die autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming moet vertegenwoordigen en de procedure moet vaststellen om ervoor te zorgen dat de andere autoriteiten de regels in verband met het in artikel 63 bedoelde coherentiemechanisme naleven. De VTC voldoet op dit ogenblik niet aan de procedurele vereisten van de AVG, nu die instelling niet als dusdanig werd aangemeld bij de Europese Commissie en er geen procedure werd vastgesteld ter uitvoering van artikel 51, lid 3, AVG.⁷

⁴ Zie onder meer de artikelen 57, 58, 70 en 84 van het voorontwerp die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens enerzijds van de leerlingen die een beroep zullen doen op leersteun en anderzijds van de personeelsleden die een aanstelling in een ambt van het leerstondersteunend personeel ambiëren.

⁵ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

⁶ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.1 tot B.30.10; Zie, voorafgaand aan het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof, adv.RvS 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over het voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 106-121.

⁷ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.7 tot B.30.9.

Zolang daaraan niet is verholpen,⁸ moet de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) overeenkomstig artikel 36, lid 4, van de AVG worden geraadpleegd over alle voorontwerpen van decreet, besluit van de Vlaamse Regering of ministerieel besluit die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens.⁹

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het voorontwerp doorgang kan vinden.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van het voornoemde advies nog wijzigingen zou ondergaan,¹⁰ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, alsnog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. Het recht op volledige inclusie in de samenleving, het recht op onderwijs en de vrijheid van onderwijs (artikel 22ter en artikel 24, §§ 1 en 3, van de Grondwet)

1. Beoordelingskader

4.1. Het voorontwerp van decreet strekt ertoe om “een verdere en geleidelijke realisatie van inclusief onderwijs [te bewerkstelligen] conform artikel 22ter van de Grondwet” en om voor alle leerlingen een kwaliteitsvolle leer- en leefcontext in het Vlaamse basis- en secundair onderwijs te creëren.¹¹ Daarbij wordt tevens aangegeven dat het voorontwerp kadert binnen een internationaal rechtskader omtrent rechten van personen met een handicap.

4.2. Artikel 22ter van de Grondwet luidt als volgt:

“Iedere persoon met een handicap heeft recht op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht.”

Artikel 24, § 3, van de Grondwet waarborgt het recht van iedereen om onderwijs te krijgen “met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden”.

⁸ Hierbij is rekening te houden met de bepalingen van de BWHI die betrekking hebben op de samenwerking tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten en, in voorkomend geval, met de uit die bepalingen en uit het evenredigheidsbeginsel voortvloeiende verplichtingen tot het sluiten van samenwerkingsakkoorden (GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.9).

⁹ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.3 en B.30.9.

¹⁰ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt, of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

¹¹ Zie artikel 3 van het voorontwerp en de artikelsgewijze toelichting bij dit artikel.

Artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens bepaalt:

“Niemand zal het recht op onderwijs worden ontzegd. Bij de uitoefening van alle functies welke de Staat in verband met de opvoeding en het onderwijs op zich neemt zal de Staat het recht eerbiedigen van de ouders om (voor hun kinderen) zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren welke overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen”

Zoals de afdeling Wetgeving reeds herhaaldelijk in herinnering bracht,¹² is het recht op onderwijs van personen met een handicap in het bijzonder gewaarborgd in artikel 24 van het VN-Verdrag ‘over rechten van personen met een handicap’ (hierna: VN-Verdrag), dat bij decreet van 8 mei 2009¹³ in de Vlaamse rechtsorde is ingevoerd.

Dit artikel 24 waarborgt het recht op onderwijs van personen met een handicap, en bepaalt tevens dat, om dit recht zonder discriminatie en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, de verdragsluitende staten “een inclusief onderwijssysteem op alle niveaus” waarborgen (artikel 24, lid 1). Artikel 24, lid 2, verduidelijkt wat dit recht op inclusief onderwijs in de praktijk inhoudt. Bij de uitoefening van het recht op onderwijs moeten de verdragsluitende staten waarborgen dat personen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van het algemene onderwijssysteem en dat kinderen met een handicap niet op grond van hun handicap worden uitgesloten van gratis en verplicht basisonderwijs of van het voortgezet onderwijs (artikel 24, lid 2, a), en dat personen met een handicap toegang hebben tot inclusief, hoogwaardig en gratis basisonderwijs en tot voortgezet onderwijs en wel op basis van gelijkheid met anderen in de gemeenschap waarin zij leven (artikel 24, lid 2, b). Verder schrijft het artikel voor dat de staten waarborgen dat “redelijke aanpassingen worden verschaft naar gelang de behoefte van de persoon in kwestie” (artikel 24, lid 2, c) en dat “personen met een handicap, binnen het algemene onderwijssysteem, de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben om effectieve deelname aan het onderwijs te vergemakkelijken” (artikel 24, lid 2, d). Ten slotte wordt opgedragen dat doeltreffende, aan het individu aangepaste, ondersteunende maatregelen zouden worden genomen in omgevingen waarin de cognitieve en sociale ontwikkeling wordt geoptimaliseerd, overeenkomstig het doel van onderwijs waarbij niemand wordt uitgesloten (artikel 24, lid 2, e).

Artikel 24 van het VN-Verdrag moet in samenhang worden gelezen met artikel 4, lid 2, van hetzelfde verdrag. Artikel 4, lid 2, van het VN-Verdrag stelt dat, wat betreft economische, sociale en culturele rechten, elke verdragspartij verplicht is om maatregelen te nemen met volledige gebruikmaking van de haar ter beschikking staande hulpbronnen en om, waar nodig, in het kader van internationale samenwerking, steeds dichterbij een algehele

¹² Zie o.m. adv.RvS nr. 54.205/1 van 29 oktober 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 21 maart 2014 ‘betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften’, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2290/1, opmerking 3.1. tot 3.4; adv.RvS 64.586/1 van 12 december 2018 over een voorstel dat heeft geleid tot het decreet van 17 mei 2019 ‘houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat het inschrijvingsrecht betreft’ (*Parl.St.* VI. Parl. 2018-19, nr. 1747/1), opmerking 10.

¹³ Decreet van 8 mei 2009 ‘houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006’.

verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen, onverminderd de in dit Verdrag vervatte verplichtingen die volgens het internationale recht onverwijld van toepassing zijn.¹⁴

Artikel 15 van het Herzien Europees Sociaal Handvest, dat betrekking heeft op het recht van mindervaliden op zelfstandigheid, sociale integratie en deelname aan de samenleving, heeft eveneens betrekking op het recht van mindervaliden op onderwijs. Deze bepaling luidt als volgt:

“Art. 15. Recht van mindervaliden op zelfstandigheid, sociale integratie en deelname aan de samenleving

Teneinde de minder-validen, ongeacht hun leeftijd, de aard en de oorzaak van hun handicap, de onbelemmerde uitoefening van hun recht op zelfstandigheid, sociale integratie en deelname aan de samenleving te waarborgen, verbinden de Partijen zich ertoe:

1. de nodige maatregelen te nemen om aan de mindervaliden een voorlichting, onderwijs en een beroepsopleiding te verschaffen in het kader van het gemeen recht telkens zulks mogelijk is of als dat niet kan via gespecialiseerde openbare of privé-instellingen;

(...)”

Daarnaast kan ook nog verwezen worden naar de artikelen 23, 28 en 29 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind. Het VN-Comité voor de rechten van het kind heeft in zijn Algemeen Commentaar nr. 9 opgemerkt dat inclusief onderwijs het doel moet zijn van onderwijs aan kinderen met een handicap ook al geldt dat de mate waarin de inclusie gebeurt, mag variëren.¹⁵

Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft uit voormelde bepalingen van het VN-Verdrag en het Herzien Europees Sociaal Handvest afgeleid dat inclusief onderwijs intussen ruim aanvaard is als de beste manier om non-discriminatie in het onderwijs te garanderen.¹⁶ Het Hof heeft daarbij bevestigd dat artikel 14 EVRM in het licht van bovenstaande internationale verdragen en principes moet worden begrepen wat de redelijke aanpassingsplicht betreft.¹⁷

4.3. De door artikel 24, § 1, van de Grondwet gewaarborgde onderwijsvrijheid waarborgt het recht tot oprichting van scholen die al dan niet zijn geënt op een bepaalde confessionele of niet-confessionele levensbeschouwing. Zij impliceert voor privépersonen eveneens de mogelijkheid om – zonder voorafgaande toestemming en onder voorbehoud van de

¹⁴ Zie adv.RvS 54.205/1 van 29 oktober 2013, opmerking 3.1.

¹⁵ VN-Comité voor de rechten van het kind, *General Comment No. 9 The rights of children with disabilities*, 29 september 2006, CRC/C/GC/9, § 66. Zie hierover, G. DE BECO, “Het recht op onderwijs voor personen met een handicap volgens artikel 24 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap: juridische analyse en toepassing in Vlaanderen”, *TJK* 2013 (90) 94-95.

¹⁶ EHRM 10 september 2020, *G.L. t. Italië*, § 53 met noot A. D’Espallier, “Straatsburgse blik op inclusief onderwijs – verstand op redelijke aanpassingen”, *TJK* 2020/4, 256-262; zie ook K. Willems en M. Spinoy, “Recht op inclusief onderwijs: het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zet de puntjes op de i (van inclusief)”, *T.O.R.B.* 2020-21/3, 276-283.

¹⁷ EHRM 10 september 2020, *G.L. t. Italië*, § 62.

inachtneming van de fundamentele rechten en vrijheden – naar eigen inzicht onderwijs in te richten en te laten verstrekken, zowel naar de vorm als naar de inhoud, bijvoorbeeld door scholen op te richten die hun eigenheid vinden in bepaalde pedagogische of onderwijskundige opvattingen.

De hiervoor gedefinieerde onderwijsvrijheid impliceert, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de gemeenschap. Het recht op subsidiëring wordt beperkt, enerzijds, door de mogelijkheid voor de gemeenschap om de subsidies te verbinden aan vereisten die te maken hebben met het algemeen belang, onder andere die van een kwaliteitsonderwijs, de inachtneming van normen in verband met de schoolbevolking en de gelijke toegang tot het onderwijs en, anderzijds, door de noodzaak om de beschikbare financiële middelen te verdelen onder de verschillende opdrachten van de gemeenschap. De vrijheid van onderwijs kent bijgevolg beperkingen en verhindert op zich niet dat de decreetgever voorwaarden van financiering en subsidiëring oplegt die de uitoefening van die vrijheid beperken.

De vrijheid van onderwijs moet worden geïnterpreteerd in die zin dat zij rekening houdt met het hogere belang van het kind en zijn grondrecht op onderwijs. Artikel 24, § 3, van de Grondwet waarborgt het recht van iedereen om onderwijs te krijgen “met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden”, terwijl artikel 24, § 4, herinnert aan het beginsel van gelijkheid tussen alle leerlingen en studenten. Het recht op onderwijs van het kind kan de vrijheid van de onderwijsinstellingen op het vlak van het onderwijs dat zij wensen te verstrekken aan het aan de leerplicht onderworpen kind, beperken.

De vrijheid van onderwijs belet aldus in beginsel niet dat de bevoegde wetgever, teneinde de kwaliteit en de gelijkwaardigheid te verzekeren van het verplichte onderwijs of van het onderwijs dat met overheidsmiddelen wordt verstrekt, maatregelen neemt die op de onderwijsinstellingen in het algemeen van toepassing zijn, ongeacht de eigenheid van het door hen verstrekte onderwijs.

Het Grondwettelijk Hof heeft voorts geoordeeld dat de wenselijkheid en de keuze van die maatregelen zaak zijn van de bevoegde wetgever, te dezen de decreetgever die, met toepassing van artikel 24, § 5, van de Grondwet, de inrichting, erkenning en subsidiëring van het onderwijs te regelen heeft en daarvoor de beleidsverantwoordelijkheid draagt. Het komt het Grondwettelijk Hof niet toe te oordelen of de bestreden bepalingen wenselijk zijn. Het komt het Hof evenwel toe te oordelen of, afgezet tegen de door de verzoekende partijen aangevoerde kritiek, de verplichtingen die worden opgelegd met die bepalingen, de pedagogische vrijheid, die vervat is in de vrijheid van onderwijs, zoals gewaarborgd door artikel 24, § 1, van de Grondwet, al dan niet op een onevenredige wijze aantasten. De concrete beperkingen die door de genomen maatregelen aan de vrijheid van onderwijs worden gesteld, dienen adequaat en evenredig te zijn ten aanzien van de door de decreetgever nagestreefde doelstellingen.¹⁸

4.4. Het is in het licht van de in de artikelen 22ter en 24 van de Grondwet neergelegde beginselen en van voormelde internationale bepalingen, waaronder in het bijzonder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, dat de afdeling Wetgeving de ontworpen regeling zal beoordelen.

2. Beoordeling

5.1. Doordat het voorontwerp voorziet in leersteun voor leerlingen met een handicap in het gewoon onderwijs en het recht van toegang tot dat onderwijs versterkt,¹⁹ zet het voorontwerp stappen in de richting van de algemene doelstelling van artikel 24 van het VN-Verdrag en draagt het bij tot de verdere realisatie van het inclusief onderwijs.

Zoals blijkt uit het hiervoor geschetste beoordelingskader komt het de onderwijsinstellingen toe om redelijke aanpassingen te doen ten behoeve van personen met een handicap.

Het komt voorts de decreetgever toe om binnen het algemene onderwijssysteem hiertoe in de nodige ondersteuning te voorzien om de effectieve deelname aan het onderwijs te vergemakkelijken.

Indien ervoor wordt gekozen om aan deze verplichtingen te voldoen via een systeem van leersteun die door erkende en gesubsidieerde leersteuncentra wordt geboden, zoals voorzien in de ontworpen regeling, moet dit systeem dusdanig worden uitgewerkt dat de verplichtingen die worden opgelegd met de ontworpen regeling, de pedagogische vrijheid, die

¹⁸ GwH 16 juni 2022, nr. 82/2022, B.12.1-B.13.2.

¹⁹ Zie onder meer artikel 95, 2° (ontworpen artikel 20, § 4, tweede lid, van het decreet basisonderwijs) en artikel 153 (ontworpen artikel 136/1, derde lid, Codex Secundair Onderwijs).

vervat is in de vrijheid van onderwijs, zoals gewaarborgd door artikel 24, § 1, van de Grondwet, niet op een onevenredige wijze aantasten.

5.2. Uit de ontworpen regeling blijkt dat voor de “gewone” leersteuncentra²⁰ een “gesloten” systeem²¹ wordt gehanteerd waarbij het aantal op te richten leersteuncentra bij decreet wordt bepaald (artikel 19, § 1) en waarbij de Vlaamse Regering, weliswaar in overleg met het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten, bepaalt waar en door welke besturen deze leersteuncentra zullen worden opgericht (artikel 21, eerste lid, 1° en 3°). De Vlaamse Regering bepaalt ook waar en door welke besturen specifieke leersteuncentra kunnen worden opgericht (artikel 21, eerste lid, 2° en 3°). Bovendien kan een nieuw leersteuncentrum²² enkel worden “opgericht” wanneer het maximale aantal leersteuncentra niet is bereikt (artikel 30, § 1).

In de memorie van toelichting wordt in verband met de numerieke beperking van het aantal leercentra in het om advies voorgelegde voorontwerp het volgende opgemerkt:

“Paragraaf 1 bepaalt hoeveel leersteuncentra er in totaal kunnen gevormd worden waarbij scholen voor gewoon onderwijs zich kunnen aansluiten. Er wordt daarbij ook een maximum aantal leersteuncentra bepaald per onderwijsnet, namelijk 23 voor het vrij onderwijs, 12 voor het gemeenschapsonderwijs en 12 voor het officieel gesubsidieerd onderwijs. Wat betreft het aantal leersteuncentra voor een bestuur met een andere publiekrechtelijke rechtspersoon dan het gemeenschapsonderwijs, voorzien we er 10 voor steden en gemeenten en 2 voor provincies.

We bekijken de mogelijkheden om stimulansen te voorzien in functie van schaalvergroting en netoverschrijdende samenwerking.”

Het voorontwerp beperkt de toegang tot het leersteunlandschap aldus louter op grond van een cijfermatige verdeling. In de memorie van toelichting wordt geen verdere verantwoording gegeven voor de in het voorontwerp opgenomen numerieke beperking.

Zulk een cijfermatige beperking van het aantal op te richten leersteuncentra - ook per net - raakt aan de grondwettelijk beschermde vrijheid van onderwijs. Vraag is derhalve of de ontworpen regeling geen afbreuk doet aan de essentie van de vrijheid van onderwijs en voldoende wordt verantwoord door een vereiste van algemeen belang.²³

Voorts kan met betrekking tot de cijfermatige verdeling van de op te richten leersteuncentra over de verschillende netten de vraag worden gesteld op welke redelijke en in rechte aanvaardbare motieven deze verdeling berust. Gelet op artikel 24, § 4, van de Grondwet moeten alle onderwijsinstellingen immers op een gelijke manier worden behandeld, tenzij onderlinge objectieve verschillen een andere behandeling kunnen verantwoorden. De keuzes die

²⁰ Voor de specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7, geldt die beperking niet (artikel 19, § 2, van het voorontwerp).

²¹ Dit in tegenstelling tot wat geldt voor gewone onderwijsinstellingen via de rationalisatie- en programmatisatienormen.

²² Voor de specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7, geldt deze beperking evenmin (artikel 30, § 1, van het voorontwerp).

²³ Vgl. adv. RvS 44.607/1 van 12 juni 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap’, m.b.t. tot een beperking van het aantal centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1760/1).

door de stellers zijn gemaakt om de in het voorontwerp gehanteerde verdeelsleutel te bepalen, worden daarom beter in de memorie van toelichting afdoende verantwoord.

Uit de ontworpen regeling blijkt bovendien dat de scholen verplicht zijn om bij een leersteuncentrum aan te sluiten (artikel 22) en dat er daarnaast ook allerlei verplichtingen worden opgelegd inzake samenwerking met de leersteuncentra of de leersteunbegeleiders in het kader van de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsnoden, verplichtingen die onrechtstreeks gelden als erkennings-, subsidiëerings- of financieringsvoorwaarden. Hoewel de scholen voor gewoon onderwijs bij de keuze van het leercentrum over een keuzevrijheid beschikken en die keuze ook jaarlijks kunnen wijzigen (artikel 22), rijst de vraag in welke mate er daadwerkelijk sprake zal zijn van een keuzevrijheid in de mate dat er binnen een redelijke afstand van de school maar een beperkt aantal leercentra beschikbaar zouden zijn. Onderwijsinstellingen met een specifieke pedagogische opvatting zullen alsdan mogelijk moeten aansluiten bij een leercentrum dat niet diezelfde opvattingen deelt. Bovendien kunnen leersteuncentra de samenwerking weigeren op grond van de onredelijke afstand tussen de school en het leersteuncentrum, waardoor de keuze van de onderwijsinstelling mogelijk niet steeds gehonoreerd zal worden.

Er zal dan ook over gewaakt moeten worden om onder meer in een voldoende geografische spreiding te voorzien om te vermijden dat de pedagogische vrijheid van de onderwijsinstellingen om zich bij een leercentrum aan te sluiten niet op onevenredige wijze wordt aangetast.

Ook in het licht van artikel 22ter van de Grondwet en voormelde bepalingen van het VN-Verdrag zal in een voldoende spreiding en dynamische invulling van het systeem moeten worden voorzien in functie van de zorgbehoeften en nood aan redelijke aanpassingen.

Het verdient aanbeveling om vanuit dit oogpunt in de memorie van toelichting in een nadere verantwoording te voorzien. Of de ontworpen regeling verenigbaar is met het recht op volledige inclusie in de samenleving, het recht op onderwijs, de vrijheid van onderwijs en het gelijkheidsbeginsel zal voorts pas op sluitende wijze kunnen worden beoordeeld bij de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten van de ontworpen regeling.

5.3. Aangenomen kan worden dat daarnaast ook de leersteuncentra zelf, gelet op hun opdrachten, als onderwijsinstellingen moeten worden beschouwd, die zich op de vrijheid van onderwijs kunnen beroepen.

In zoverre artikel 21 van het voorontwerp, dat stelt dat de Vlaamse Regering “bepaalt” waar de “gewone” leercentra worden opgericht en welke besturen dergelijke centra zullen oprichten, zou moeten worden begrepen als een voorafgaande goedkeuring, staat deze bepaling op gespannen voet met de door artikel 24, § 1, van de Grondwet gewaarborgde onderwijsvrijheid.²⁴

²⁴ Zie wat betreft de toetsing van een voorafgaande goedkeuring aan te financieren of subsidiëren centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs aan de vrijheid van onderwijs eveneens voormeld adv.RvS 44.607/1 van 12 juni 2008.

De hiervoor geschetste problematiek aangaande de numerieke beperking van het aantal leercentra rijst voorts eveneens vanuit het oogpunt van de vrijheid van onderwijs van de leercentra.

Uit de ontworpen regeling blijkt bovendien dat de leersteuncentra niet vrij de scholen voor gewoon onderwijs kunnen kiezen waarmee ze samenwerken. Immers, het door de scholen gekozen leersteuncentrum “kan de school niet weigeren”, tenzij de school op een onredelijke afstand van het leercentrum gelegen is (artikel 22, eerste lid).

Ook op deze punten is het raadzaam om nader te verantwoorden waarom de beperkingen die aldus door de ontworpen maatregelen aan de vrijheid van onderwijs in hoofde van de leersteuncentra worden gesteld, adequaat en evenredig zijn ten aanzien van de door de decreetgever nagestreefde doelstellingen.

B. Bijzondere meerderheid (artikel 24, § 2, van de Grondwet)

6. Krachtens artikel 24, § 2, van de Grondwet kan de Vlaamse Gemeenschap haar bevoegdheden als inrichtende macht opdragen aan autonome organen, op voorwaarde dat dit bij decreet aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen gebeurt. Een bijzonder decreet is niet enkel vereist voor het opdragen van bevoegdheden als inrichtende macht aan een of meer autonome organen, doch ook voor het naderhand wijzigen ervan. Ook wanneer dergelijke autonome organen gemachtigd worden om bevoegdheden als inrichtende macht aan nog andere organen over te dragen, is daarvoor een bijzonder decreet nodig. Dat bijzonder decreet moet de essentiële elementen van de organisatie en de bevoegdheden van het autonome orgaan regelen, alsmede van het toezicht erop.

Het voorontwerp creëert de mogelijkheid dat de scholengroepen van het gemeenschapsonderwijs als “inrichtende macht” leersteuncentra kunnen inrichten (artikel 19, § 1 van het voorontwerp). De leersteuncentra worden bovendien als aparte instellingen beschouwd.

De inrichtende macht van het gemeenschapsonderwijs is door de Vlaamse Gemeenschap bij het bijzonder decreet van 14 juli 1998 ‘betreffende het gemeenschapsonderwijs’, overgedragen aan het Gemeenschapsonderwijs, met toepassing van artikel 24, § 2, van de Grondwet, en meer bepaald aan de scholengroepen en aan de Raad van het Gemeenschapsonderwijs (artikel 4, § 1, van het bijzonder decreet van 14 juli 1998). Bij het uitoefenen van die inrichtingsbevoegdheid dienen de scholengroepen en de Raad van het Gemeenschapsonderwijs het bijzonder decreet van 14 juli 1998 te respecteren.

Hoewel artikel 4, § 2, van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 stelt dat de inrichtende machten van het gemeenschapsonderwijs, zoals de scholengroepen, “al de bevoegdheden [bezitten] die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van hun opdracht, met inbegrip van het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen”, behoort het krachtens artikel 23 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 niet uitdrukkelijk tot de opdracht van de raden van bestuur van de scholengroepen om leersteuncentra op te richten.

Ook al zou kunnen worden aangevoerd dat de leersteuncentra noodzakelijk of nuttig zijn voor de ondersteuning van de onderwijsinstellingen, valt op te merken dat de centra voor leerlingenbegeleiding, die in essentie eveneens een ondersteunende rol hebben, wel uitdrukkelijk worden vernoemd in onder meer artikel 23 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998.²⁵ Om elke twijfel over de bevoegdheid van de scholengemeenschappen uit te sluiten, verdient het dan ook aanbeveling om ook het bijzonder decreet van 14 juli 1998 aan te passen, bijvoorbeeld door toevoeging van de leersteuncentra in de opsomming vermeld in artikel 23, § 1, 1°, a), ervan.

C. Het legaliteitsbeginsel in onderwijsaangelegenheden (artikel 24, § 5, van de Grondwet)

7.1. Het voorontwerp bevat een aantal machtigingen aan de Vlaamse Regering waarvan de vraag rijst of ze in overeenstemming zijn met het legaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt dat de inrichting, de erkenning of de subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof²⁶ drukt deze bepaling de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten of elementen van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch verbiedt die bepaling niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

7.2. Artikel 4 van het voorontwerp machtigt de Vlaamse Regering “de modaliteiten voor een versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in de scholen” te bepalen. Hoewel de begrippen “brede basiszorg” en “verhoogde zorg” reeds op algemene wijze worden omschreven respectievelijk in artikel 3, 8°*quater*, van het decreet basisonderwijs, artikel 3, 9°/1 van de Codex Secundair Onderwijs, artikel 3, 55°*bis* van het decreet basisonderwijs en artikel 3, 45°/1, van de Codex Secundair Onderwijs als onderdelen van het zorgcontinuüm²⁷, dient te worden vastgesteld dat noch het voorontwerp, noch het decreet basisonderwijs en de Codex Secundair Onderwijs “specifieke maatregelen” bevatten waarmee de scholen deze brede basiszorg en verhoogde zorg kunnen uitvoeren. De ontworpen machtiging geeft niet aan uit welke

²⁵ Artikel 23, § 1, 1°, a), van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 luidt als volgt:

“§ 1. De raad van bestuur heeft volgende bevoegdheden:

1° inzake algemeen beleid:

a) de oprichting, samenvoeging en afschaffing van onderwijsinstellingen, centra voor leerlingenbegeleiding en vestigingsplaatsen, binnen de grenzen die worden gesteld door het grondwettelijk beginsel van de vrije keuze;”.

²⁶ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.6.3, en GwH 12 juni 2012, nr. 72/2012, B.4.

²⁷ Het zorgcontinuüm betreft de opeenvolging van de fasen in de organisatie van de onderwijsomgeving op het gebied van brede basiszorg, verhoogde zorg en uitbreiding van zorg (artikelen 3, 59°, van het decreet basisonderwijs en 3, 47/2°, van de Codex Secundair Onderwijs).

maatregelen (bijkomende financiering, bijkomende omkadering, kwaliteitsnormen...) de “versterking” kan bestaan, over welke modaliteiten (lees: nadere regels) het kan gaan en welke scholen ervoor in aanmerking kunnen komen.

In meerdere adviezen die over het voorontwerp werden uitgebracht, wordt opgemerkt dat het onduidelijk is wat precies wordt bedoeld met de versterking van de brede basiszorg en de verhoogde zorg.

In de memorie van toelichting wordt hierover enkel het volgende vermeld:

“De overheid zal bijkomend inzetten op het versterken van de brede basiszorg en verhoogde zorg in de scholen”.

De conclusie is dan ook dat noch de ontworpen machtiging, noch de overige bepalingen van het voorontwerp de essentiële elementen van de versterking van de brede basiszorg en de verhoogde zorg vastleggen. Aldus wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om die versterking volledig zelf te regelen en om met andere woorden de onnauwkeurigheid van de decretale beginselen op te vangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes te verfijnen zodat de ontworpen bepaling op gespannen voet staat met artikel 24, § 5, van de Grondwet. De ontworpen machtiging kan dan ook geenszins rechtsgrond vormen voor een algemene regeling ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg, in het bijzonder niet voor bijkomende maatregelen inzake subsidiëring en financiering.

Indien het louter de bedoeling zou zijn van de stellers van het voorontwerp om toekomstige maatregelen ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg “aan te kondigen”, verdient het aanbeveling artikel 4 van het voorontwerp weg te laten en hierover meer duidelijkheid te scheppen in de memorie van toelichting.

7.3. Het bij artikel 131, 2°, van het voorontwerp ingevoegde artikel 4, § 2, derde lid, 2°, van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van het onderwijs’ stelt dat het leersteuncentrum tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen die zijn opgenomen in het referentiekader kwaliteitsvolle leersteun, “dat is vastgelegd door de Vlaamse Regering”. In het bij artikel 127, 7°, van het voorontwerp ontworpen artikel 2, 16°/3, van het decreet van 8 mei 2009 wordt weliswaar een omschrijving opgenomen van het “referentiekader kwaliteitsvolle leersteun”, doch daaruit blijkt enkel dat het referentiekader bestaat uit verschillende rubrieken, zonder dat hieraan een nadere invulling wordt gegeven. Ook uit de memorie van toelichting blijkt niet waaruit die rubrieken zouden kunnen bestaan. Aldus wordt aan de Vlaamse Regering een onbeperkte machtiging verleend om het referentiekader vast te stellen.

Met betrekking tot het huidige referentiekader onderwijskwaliteit en CLB-kwaliteit, merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving in advies 62.556/1 van 12 januari 2018 het volgende op:

“3. Artikel 17 van het voorontwerp strekt tot het vervangen van artikel 4, § 2, van het decreet van 8 mei 2009. Het ontworpen artikel 4, § 2, eerste lid, 2°, en tweede lid, 2°, van het voornoemde decreet, dragen de Vlaamse Regering op om respectievelijk het referentiekader onderwijskwaliteit en het referentiekader CLB-kwaliteit vast te leggen.

De wijze waarop de Vlaamse Regering zich van haar taak inzake het vastleggen van de betrokken referentiekaders moet kwijten, wordt in de ontworpen bepalingen niet nader omschreven. De ontworpen regeling verschilt op dat punt van het bestaande artikel 38, § 2, van het decreet van 8 mei 2009 waarin een aantal inhoudelijke elementen worden vermeld waarmee de Vlaamse Regering dient rekening te houden bij het ‘expliciteren’ van het referentiekader. In het huidige artikel 38, § 2, derde lid, van het decreet van 8 mei 2009 worden daarenboven een aantal reglementaire verplichtingen opgesomd waarnaar het referentiekader in ieder geval dient te verwijzen.

Rekening houdend hiermee zou de vraag kunnen rijzen of de op algemene wijze omschreven opdracht van de Vlaamse Regering om de betrokken referentiekaders vast te leggen in overeenstemming kan worden geacht met het legaliteitsbeginsel inzake onderwijs zoals dit voortvloeit uit artikel 24, § 5, van de Grondwet, waarin wordt bepaald dat de inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet.

Men weet immers dat volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof²⁸ artikel 24, § 5, van de Grondwet de wil van de Grondwetgever uitdrukt om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch dat deze grondwetsbepaling niet verbiedt dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijsen.

Het kan *in casu* in overeenstemming worden geacht met artikel 24, § 5, van de Grondwet indien de decreetgever op het vlak van onderwijs- en CLB-kwaliteit opteert voor een beleid waarin meer plaats wordt ingeruimd voor de eigen kwaliteitsbewaking door de betrokken instellingen en voor een daarop afgestemde gedifferentieerde onderwijsinspectie met gebruikmaking van ‘toezichtkaders’ en ‘doorlichtingsinstrumenten’. In samenhang daarmee kan de decreetgever opteren voor bij de doorlichting te hanteren referentiekaders die niet zozeer bestaan uit stringent geformuleerde en nauwkeurig afgebakende kwaliteitseisen die strikt dienen te worden toegepast en nageleefd, doch wel uit ‘kwaliteitsverwachtingen’²⁹ waaraan moet worden ‘tegemoetgekomen’³⁰ door de instellingen en waarbij aan deze laatste een zekere beoordelingsruimte wordt gelaten wat betreft de manier waarop zij het best aan de betrokken kwaliteitsverwachtingen invulling geven.

Dat dergelijke beleidsoptie door de decreetgever, in vergelijking met wat onder de bestaande regeling het geval is, gepaard gaat met een meer algemene en minder afgebakende bevoegdheidsdelegatie aan de Vlaamse Regering doet op zich geen problemen rijzen in het licht van het reeds aangehaalde artikel 24, § 5, van de Grondwet.

²⁸ Voetnoot 4 van het aangehaalde advies: Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijv. arrest nr. 40/2011, 15 maart 2011, B.6.3 en arrest nr. 72/2012 van 12 juni 2012, B.4.

²⁹ Voetnoot 5 van het aangehaalde advies: Zie de definities van “referentiekader onderwijskwaliteit” en “referentiekader CLB-kwaliteit” in respectievelijk het ontworpen artikel 2, 16°/1 en 16°/2 van het decreet van 8 mei 2009 (artikel 16, 2°, van het ontwerp).

³⁰ Voetnoot 6 van het aangehaalde advies: Zie het ontworpen artikel 4, § 2, eerste lid, 2°, en tweede lid, 2°, van het decreet van 8 mei 2009 (artikel 17 van het ontwerp).

Wel dient te worden vastgesteld dat de ontworpen regeling lijkt in te houden dat de kwaliteitsbewaking minder een zaak zal worden van toetsing door de onderwijsinspectie binnen een strikt door de Vlaamse Regering afgebakend kwaliteitskader van precieze regels en criteria, maar veeleer van een toetsing door de onderwijsinspectie binnen een meer algemeen en minder stringent omschreven kader van ‘kwaliteitsverwachtingen’ waaraan niet zozeer door de Vlaamse Regering, maar vooral door de onderwijsinspectie zelf nadere invulling zal worden gegeven.

Dergelijk systeem van kwaliteitsbewaking kan op gespannen voet met artikel 24, § 5, van de Grondwet komen te staan indien het de bedoeling zou zijn om aan de onderwijsinspectie ook verordenende bevoegdheden toe te kennen met het oog op de toepassing van de referentiekaders inzake ‘kwaliteitsverwachtingen’ bij de doorlichting van de betrokken instellingen. Alsdan dreigt immers te worden teruggekomen op de eerder beschreven gewijzigde beleidsoptie door de decreetgever om meer ruimte te laten voor de eigen kwaliteitsbewaking door de betrokken instellingen en voor een daarop afgestemde gedifferentieerde onderwijsinspectie.

Wat dat betreft, kunnen vooral vragen rijzen bij het nieuw ingevoerde begrip ‘toezichtkader’, zijnde het ‘kader dat de onderwijsinspectie gebruikt om haar doorlichtingsinstrumenten te ontwikkelen, gebaseerd op de referentiekaders’ en dat betrekking heeft op een viertal rubrieken die in het voorontwerp worden opgesomd.³¹ Er zou duidelijker moeten worden aangegeven welke de draagwijdte is van het betrokken ‘toezichtkader’, welke de rol en de bevoegdheden zijn van de onderwijsinspectie bij de totstandkoming van dat kader, en wat dat kader toevoegt aan het instrumentarium dat momenteel al ter beschikking staat van de onderwijsinspectie bij de kwaliteitstoetsing. Dergelijke verduidelijking dient uiteraard te gebeuren met inachtneming van hetgeen hiervoor is opgemerkt met betrekking tot artikel 24, § 5, van de Grondwet.³²

De hiervoor aangehaalde opmerkingen uit het advies 62.556/1 gelden ook voor het voorliggende voorontwerp in zoverre het referentiekader kwaliteitsvolle leersteun eveneens de basis vormt voor het toezichtskader en de doorlichtingsinstrumenten die de inspectie zal hanteren.

D. Het recht op de eerbiediging van het privéleven en de bescherming van persoonsgegevens

8.1. Artikel 57 van het voorontwerp regelt op welke wijze een school die leersteun aanvraagt gegevens van de leerling ter beschikking stelt aan het leersteuncentrum. Hierbij wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de opslagperioden en de verwerkingsactiviteiten te regelen, waaronder maatregelen om te zorgen voor een behoorlijke, veilige en transparante verwerking.

8.2. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke schending van het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd.

³¹ Voetnoot 7 van het aangehaalde advies: Ontworpen artikel 2, 20°bis van het decreet van 8 mei 2009 (artikel 16, 3°, van het ontwerp). In het ontworpen artikel 38, § 3, van het decreet van 8 mei 2009 (artikel 23, 4°, van het ontwerp), wordt onder meer bepaald dat het toezichtkader in ieder geval vanuit het referentiekader onderwijskwaliteit peilt naar de reglementaire verplichtingen van instellingen inzake de minimumdoelen, de erkenningsvoorwaarden en de financierings- en subsidiëeringsvoorwaarden en naar de reglementaire verplichtingen van instellingen op het vlak van de in die bepaling opgesomde beleidsaspecten.

³² Adv.RvS 62.556/1 van 12 januari 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 23 maart 2018 ‘betreffende onderwijsinspectie 2.0’, *Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1456/1, opmerking 3.

Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld.³³

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband zijn zowel de Raad van State, afdeling Wetgeving,³⁴ als het Grondwettelijk Hof³⁵ van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

8.3. Naast het formele wettigheidsvereiste legt artikel 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met de artikelen 7, 8 en 52 van het Handvest, de verplichting op dat de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven en in het recht op bescherming van persoonsgegevens in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen wordt geformuleerd die het mogelijk maken de hypothesen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven toestaat.³⁶

Inzake bescherming van de gegevens impliceert dat vereiste van voorzienbaarheid dat voldoende precies moet worden bepaald in welke omstandigheden de verwerkingen van persoonsgegevens zijn toegelaten.³⁷

Derhalve moet eenieder een voldoende duidelijk beeld kunnen hebben van de verwerkte gegevens, de bij een bepaalde gegevensverwerking betrokken personen en de voorwaarden voor en de doeleinden van de verwerking.³⁸

8.4. In artikel 57, § 3, van het voorontwerp wordt het uitdrukkelijk aan de Vlaamse Regering opgedragen om de opslagperioden van de gegevens van de betrokken leerlingen (door

³³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

³⁴ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101 (*Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119).

³⁵ GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1.; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

³⁶ GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.2.

³⁷ EHRM, grote kamer, 4 mei 2000, *Rotaru t. Roemenië*, § 57; grote kamer, 4 december 2008, *S. en Marper t. Verenigd Koninkrijk*, § 99; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.2.

³⁸ GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.2.

de leersteuncentra) te bepalen. Zoals uit de hierboven aangehaalde rechtspraak en adviespraktijk blijkt, is de maximale bewaartermijn van de betrokken persoonsgegevens een essentieel element van de gegevensverwerking dat de decreetgever zelf dient te regelen.

De machtiging in artikel 57, § 3, om de verwerkingsactiviteiten te regelen is voorts aanvaardbaar in zoverre zij geen betrekking heeft op voormelde essentiële elementen van de verwerking.

Aangezien de omschrijving “leerlingspecifieke gegevens die relevant zijn voor het bieden van leersteun, waaronder op zijn minst het GC-verslag, IAC-verslag of OV4-verslag” in artikel 57, § 1, 1°, te algemeen en onbepaald is, kan de Vlaamse Regering die machtiging, die grondwetsconform en dus beperkend moet worden geïnterpreteerd, niet aangrijpen om de categorieën van de te verwerken leerlingengegevens nader te specificeren. Evenmin kan hiervoor een beroep worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Vlaamse Regering put uit artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

De algemene formulering van de te verwerken leerlingengegevens staat ook op gespannen voet met het materiële legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet aangezien de formulering niet toelaat een voldoende duidelijk beeld te hebben van de verwerkte gegevens. Aldus kan niet nagegaan worden of de betrokken gegevensverwerking wel in overeenstemming is met het beginsel van de minimale gegevensverwerking zoals dit voortvloeit uit artikel 5, lid 1, c), van de AVG. Evenmin kan worden nagegaan of de verwerking betrekking heeft op een bijzondere categorie van gevoelige persoonsgegevens, waarvan de verwerking overeenkomstig artikel 9, lid 1, van de AVG in beginsel verboden is en slechts mogelijk is in de limitatief in artikel 9, lid 2, van dezelfde verordening opgesomde uitzonderingsgevallen.

De stellers van het voorontwerp doen er dan ook goed aan om de in de artikel 57 vervatte regeling nader te preciseren of aan te vullen, rekening houdend met wat voorafgaat.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 14

9. Artikel 14 van het voorontwerp bepaalt dat een leercentrum samenwerkingsrelaties dient uit te bouwen voor het voorzien van leersteun, alsook voor expertiseontwikkeling en expertisedeling. Daarbij is het evenwel niet duidelijk met welke scholen en CLB's samenwerkingsrelaties moeten worden uitgebouwd en of het daarbij gaat om de scholen die zijn aangesloten bij het leersteuncentrum en de CLB's waarmee zij samen werken, of over alle (“de”) mogelijke instellingen. Het verdient aanbeveling om dit minstens in de memorie van toelichting te verduidelijken.

Artikel 19

10.1. Artikel 19 van het voorontwerp bepaalt dat op het grondgebied “van het Vlaamse Gewest en het Brussels hoofdstedelijk gewest” maximaal 47 leersteuncentra kunnen worden

opgericht. Aangezien het de bedoeling is om naar een gebied te verwijzen binnen de territoriale bevoegdheidssfeer van de Vlaamse Gemeenschap, moet gewag worden gemaakt van het “Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad”.

10.2. In artikel 19, § 4, eerste lid, 3°, van het voorontwerp wordt verwezen naar “het ondersteuningsmodel”. Omwille van de rechtszekerheid is het raadzaam om minstens in de memorie van toelichting te verduidelijken wat daarmee precies wordt bedoeld, bijvoorbeeld door te verwijzen naar de bepalingen die op dit moment van toepassing zijn.

10.3. In artikel 19, § 4, tweede lid, van het voorontwerp wordt verwezen naar “de bepalingen van artikel 4, 15° [lees 5, 15°]”. Artikel 5, 15°, van het voorontwerp bevat echter een definitie en geen norm. Het is klaarblijkelijk de bedoeling om te verwijzen naar de verplichting dat het leercentrum zich richt zowel tot gewone scholen van het basisonderwijs als van het secundair onderwijs. In dat geval wordt beter verwezen naar artikel 7, § 1 (de verplichting als onderdeel van de opdracht) of naar artikel 28, 10° (de verplichting als erkenningsvoorwaarde).

Artikel 24

11. Artikel 24 van het voorontwerp voorziet in de verplichte samenwerking tussen leercentra van het gemeenschapsonderwijs en leercentra van het officieel gesubsidieerd onderwijs die in dezelfde gemeenten actief zijn. Voor de andere leersteuncentra geldt deze verplichting niet.

Voor dit verschil in behandeling tussen de leercentra moet een redelijke verantwoording kunnen worden gegeven in het licht van het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Thans bevat de memorie van toelichting bij het voorontwerp geen dergelijke verantwoording.

Artikel 33

12. Luidens artikel 33 van het voorontwerp dient het bestuur van een leercentrum de wetgeving betreffende de overheidsopdrachten toe te passen als het “werken, leveringen of diensten laat uitvoeren die geheel of gedeeltelijk betaald worden met middelen uit de dotatie van het gemeenschapsonderwijs, met het werkingsbudget dat ter beschikking gesteld is van gesubsidieerde leersteuncentra of met middelen die ter beschikking gesteld zijn door de bevoegde diensten van de Vlaamse Regering”.

De toepasselijkheid van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’ is een bevoegdheid van de federale overheid.³⁹ Ze vloeit overigens uit die wet zelf voort, en moet bijgevolg niet in het voorontwerp worden verduidelijkt.⁴⁰

³⁹ Over de bevoegdheidsverdeling inzake overheidsopdrachten zie adv.RvS 53.307/VR-53.308/VR van 13 juni 2013 over twee voorstellen die respectievelijk geleid hebben tot de ordonnantie van 8 mei 2014 ‘betreffende de opname van milieu- en ethische clausules in de overheidsopdrachten’ (53.307/VR) en de ordonnantie van 8 mei 2014 ‘betreffende de invoering van sociale clausules in de overheidsopdrachten’ (53.308/VR) (*Parl.St. Br.Parl. 2012-13*, nr. A-362/1, 7-8 en *Parl.St. Br.Parl. 2012-13*, nr. A-363/1, 7-8).

Tenzij het de bedoeling is om het naleven van de overheidsopdrachtenwetgeving als een erkenningsvoorwaarde te formuleren en in welk geval beter verduidelijkt zou moeten worden dat de voorwaarde moet worden nageleefd in overeenstemming met de federale wetgeving, komt het niet toe aan de decreetgever van de Vlaamse Gemeenschap om de toepassing van de overheidsopdrachtenwet te bevestigen of uit te breiden.

De decreetgever kan de ontworpen bepaling dan ook slechts aannemen zo hij een beroep kan doen op de in artikel 10 BWHI bedoelde impliciete bevoegdheden, op grond waarvan de bevoegdheid van een andere overheid kan worden betreden voor zover zulks noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.⁴¹ Bijgevolg verdient het aanbeveling, zo kan worden aangetoond dat aan de voornoemde voorwaarden is voldaan, in dat verband een deugdelijke verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting.

Artikel 34

13. Artikel 34, 1°, b), van het voorontwerp machtigt de Vlaamse Regering om een vrijstelling te verlenen van het genot van de burgerlijke en politieke rechten “die samengaat met de vrijstelling vermeld in punt a)”.

Over een gelijkaardige bepaling heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, in advies 42.532/1 van 29 maart 2007 het volgende opgemerkt:

“Indien de ontworpen regeling zonder meer zou worden gehandhaafd, rijst de vraag of zij niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel [...] (artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doch ook artikel 24, § 4). In dat geval kan de Regering immers, zonder aan enig relevant criterium te zijn gebonden, afwijken van de voorwaarde van het genot van de burgerlijke en politieke rechten, maar dan slechts voor de burgers van niet-EU- of EVA-lidstaten, terwijl voor de burgers van EU- en EVA-lidstaten die voorwaarde zonder mogelijkheid van afwijking gehandhaafd wordt.”⁴²

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 34, 1°, b), van het voorontwerp.

Artikel 51

14. Aangezien ook artikel 44 van het voorontwerp betrekking heeft op het toewijzen van punten aan het leersteuncentrum, dient de zinsnede “met toepassing van artikel 36 tot en

⁴⁰ Adv.RvS 61.794/3 van 9 oktober 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 22 december 2017 ‘over het lokaal bestuur’, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1353/1, opmerking 51.3.

⁴¹ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bv.: GwH 12 maart 2015, nr. 29/2015, B.11; GwH 21 april 2016, nr. 53/2016, B.92.4.

⁴² Adv.RvS 42.532/1 van 29 maart 2007 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’, *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 1201/1.

met 43” in artikel 51, § 1, van het voorontwerp, te worden vervangen door de zinsnede “met toepassing van artikel 36 tot en met 44”.

Artikel 62

15. Artikel 62 van het voorontwerp bepaalt dat een lid van het leerondersteunend personeel van een leercentrum dat is opgericht door het gemeenschapsonderwijs en dat niet in het bezit is van een bekwaamheidsbewijs dat behaald is in de onderwijstaal (zijnde het Nederlands), met betrekking tot de taalvereisten voor de onderwijstaal, de onderwijstaal (zijnde het Nederlands) “minstens [moet] beheersen op niveau C1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen.” Aldus wordt aan de betrokken personeelsleden een taalkennisvereiste, meer bepaald de kennis van de onderwijstaal, opgelegd. De bedoeling van die bepaling wordt in de memorie van toelichting als volgt gepreciseerd:

“Gezien de opdracht van het leerondersteunend personeel deels leerlinggerichte ondersteuning inhoudt, nauw contact met leerlingen en ouders vergt en een regelmatige aanwezigheid op de klasvloer behoeft, is het aangewezen dat personeelsleden van het leerondersteunend personeel, het Nederlands beheersen op niveau C1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen.”

In arrest 28/2015 van 12 maart 2015, dat weliswaar betrekking had op de taalvereiste van de bestuurstaal in het gesubsidieerd (vrij) onderwijs, overwoog het Grondwettelijk Hof het volgende:

“B.8.2. In de aangelegenheden waarvoor de Grondwetgever de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen niet ofwel aan de federale wetgever ofwel aan de gemeenschapswetgevers heeft toegewezen, omvat de bevoegdheid om een bepaalde aangelegenheid te regelen die om taalkennisvereisten op te leggen, op voorwaarde dat er een voldoende nauwe band bestaat tussen de betrokken aangelegenheid en de desbetreffende vereisten en op voorwaarde dat die vereisten niet verder gaan dan hetgeen als noodzakelijk kan worden beschouwd voor de redelijke vervulling van de betrokken taken.

B.8.3. Hetzelfde geldt niet voor de aangelegenheden waarvoor de Grondwetgever de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen aan een bepaalde wetgever heeft toegewezen. De bevoegdheid om de taalkennis te regelen is in beginsel immers het uitvloeisel van de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen. Het komt de overheid die bevoegd is om het gebruik van de talen te regelen toe eveneens het niveau van taalkennis te bepalen dat vereist is om te kunnen voldoen aan de verplichtingen inzake het gebruik van de talen en de wijze te bepalen waarop het vereiste bewijs van taalkennis kan worden geleverd. Wanneer de federale wetgever krachtens de Grondwet bevoegd is om het gebruik van de talen in een bepaalde aangelegenheid te regelen, is hij dat eveneens om de taalkennis in die aangelegenheid te regelen. Evenzo, wanneer de gemeenschappen krachtens de Grondwet bevoegd zijn om het gebruik van de talen in een bepaalde aangelegenheid te regelen, zijn zij dat eveneens om de taalkennis in die aangelegenheid te regelen.

B.9.1. Daaruit volgt dat de in artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet bedoelde bevoegdheid om ‘het gebruik van de talen’ te regelen voor ‘het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen’ eveneens de bevoegdheid omvat om, in die aangelegenheid, taalkennisvereisten op te leggen aan de leerkrachten.

B.9.2. In zoverre zij aan leerkrachten de kennis van een bepaalde taal oplegt, ressorteert de in het geding zijnde bepaling onder de bevoegdheid om het gebruik van de talen voor het onderwijs te regelen die is bepaald in artikel 129, § 1, 2°, en § 2, van de Grondwet. Aangezien de Grondwetgever een territoriaal bevoegde wetgever heeft aangewezen om het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen te regelen, moeten de aan de leerkrachten opgelegde taalkennisvereisten, in die aangelegenheid, immers worden beschouwd als een noodzakelijk corollarium van die bevoegdheid.

(...)

B.11. Aangezien de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen voor het onderwijs in de onderwijsinstellingen die zijn opgericht, gesubsidieerd of erkend door de overheid en die gevestigd zijn in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut, krachtens artikel 129, § 2, van de Grondwet, aan de federale wetgever toekomt, is de decreetgever niet bevoegd om de in het geding zijnde bepaling aan te nemen. Die bepaling is dan ook niet verenigbaar met artikel 129, § 2, van de Grondwet.”⁴³

Hieruit volgt dat de decreetgever van de Vlaamse Gemeenschap uitsluitend bevoegd is om de taalvereisten voor de onderwijstaal voor het leerondersteunend personeel te regelen in het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de faciliteitengemeenten. Een en ander betekent dat de taalkennisvereiste voor het leerondersteunend personeel als onderdeel van de rechtspositieregeling, niet door de decreetgever van de Vlaamse Gemeenschap kan worden geregeld voor leerondersteunend personeel dat personeelslid is van de leercentra die zijn gelegen in de faciliteitengemeenten en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De ontworpen bepaling dient dan ook met dat voorbehoud te worden gelezen. Omwille van de rechtszekerheid lijkt het bovendien raadzaam om het toepassingsgebied van die bepaling uitdrukkelijk te beperken tot leersteuncentra die gelegen zijn in het Nederlandse taalgebied met uitzondering van de faciliteitengemeenten.⁴⁴

Eenzelfde opmerking geldt bij artikel 76 van het voorontwerp, dat een gelijkaardige taalkennisvereiste toevoegt voor het leerondersteunend personeel van de leercentra in het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991.

Artikel 72

16. Het is niet duidelijk hoe op 1 september 2023 al 360 dagen dienstanciënniteit kan verworven zijn in het “betrokken ambt in het leersteuncentrum”, aangezien dat ambt in het centrum pas vanaf 1 september 2023 kan worden georganiseerd. Diezelfde opmerking geldt voor artikel 86 van het voorontwerp.

Artikel 75

⁴³ GwH 12 maart 2015, nr. 28/2015, B.8.3-B.9.

⁴⁴ In dezelfde zin, zie reeds adv.RvS 67.706/1/V van 5 augustus 2020 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2020 ‘over het tijdelijke project ‘Duaal lesgeven in het secundair onderwijs’, opmerking 4.

17. Er wordt ten onrechte verwezen naar artikel 32. Men schrijve “artikel 34” in plaats van “artikel 32”.

Artikel 84

18. Aangezien het niet uitgesloten is dat sommige inrichtende machten van privaatrechtelijke onderwijsinstellingen geen raad van bestuur hebben,⁴⁵ en in het overeenkomstige artikel voor het gemeenschapsonderwijs zowel in de ontworpen § 2, 1° als 2° dezelfde term wordt gebruikt, schrijve men in de laatste zin van het ontworpen artikel 84*duodetricies*, § 2, punt 1° “inrichtende macht” in plaats van “raad van bestuur”.

Artikel 101

19. Aangezien het in de laatste zin van het ontworpen artikel 37/32, § 2, eerste lid, van het decreet basisonderwijs gaat om de ontbinding van de inschrijving, schrijve men “de inschrijving van de leerling ontbond” in plaats van “de leerling weigerde”.

Artikel 115

20. De zinsnede “en op leersteuncentra die deel uitmaken van een school voor buitengewoon onderwijs, als vermeld in artikel 20, § 2, van het decreet van [datum] over leersteun” dient in artikel 68, § 1, 3°, van het decreet basisonderwijs te worden toegevoegd na de woorden “buitengewoon basisonderwijs type 5”, opgenomen in het “tweede lid” van punt 3°.

Artikel 117

21. Aangezien de huidige tekst van artikel 91, § 1, van het decreet basisonderwijs enkel van toepassing is op regelmatige leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften die gewoon gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs volgen, houdt het ontworpen tweede lid van § 1, geen afwijking in op dat principe. Het voegt enkel iets toe. Het verdient aanbeveling om de ontworpen bepaling hiermee in overeenstemming te brengen.

Artikelen 123 tot 126

22. Het verdient aanbeveling om ofwel in het ontworpen artikel 3, 6°*bis*, van het decreet van 10 juli 2008 het IAC-verslag te omschrijven met verwijzing naar een bepaling waarin het IAC-verslag wordt omschreven, zoals het leersteundecreet, of de Codex Secundair Onderwijs, dan wel om telkens bij de vermelding van het IAC-verslag te verwijzen naar de bepaling in de

⁴⁵ Dat de inrichtende macht of het schoolbestuur rechtspersoonlijkheid heeft, is immers geen erkenningsvereiste voor scholen in zowel het basis- als secundair onderwijs (*cfr.* artikel 62, § 1, 1°, j° 3, 50°, van het decreet basisonderwijs en artikel 15, § 1, 1°, j° 3, 40°, van de Codex Secundair Onderwijs).

Codex Secundair Onderwijs waarin dat verslag wordt omschreven (zoals momenteel het geval is voor de verwijzing naar het “verslag zoals bepaald in artikel 294 van de Codex Secundair Onderwijs”).

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME